



ÅLESUND KOMMUNE

POLITISK SEKRETARIAT

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep

0032 OSLO

Saksbehandler

Tore Hals

Tlf 70 16 20 24

Deres ref.

Vår ref.
TH/08/419-5/000

Dato:
20.01.2009

**KJØNNMESSIG BALANSERT SAMMENSETTING AV STYRET I KOMMUNALT
KONTROLLERTE AKSJESELSKAPER - HØRING TIL FORSLAG OM ENDRING I
KOMMUNELOVEN**

Ovennevnte sak ble behandla av Ålesund formannskap i møte 19.01.2009. Formannskapet vedtok med 7 mot 6 stemmer følgende uttalelse:

Ålesund kommune slutter seg ikke til forslaget om å endre kommuneloven med å tilføye et nytt kapittel 12 A om representasjon av begge kjønn i styret for kommunalt kontrollerte aksjeselskapet.

Til orientering legges ved saksdokumentet uten vedlegg.

Med hilsen

Tore Hals
bysekretær



ÅLESUND KOMMUNE

SAKSPAPIR

KJØNNMESSIG BALANSERT SAMMENSETNING AV STYRET I KOMMUNALT KONTROLLERTE AKSJESELSKAPER - HØRING TIL FORSLAG OM ENDRING I KOMMUNELOVEN

Dokumentinformasjon:

<i>Saksbehandler:</i> Tore Hals Tlf: 70 16 20 24 E-post: postmottak@alesund.kommune.no	ArkivsakID: 08/419 JournalID: 09/466 Arkiv: K1-000	<i>Avgjøres av:</i> F
-------------------------------------------------------------------------------------------------	----------------------------------------------------------	------------------------------

Politisk behandling:

<i>Organ:</i> ÅLESUND FORMANNSKAP	<i>Møtedato:</i> 19.01.2009	<i>Sak nr.</i> 006/09
--------------------------------------	--------------------------------	---------------------------------

Vedlegg:

Dok.dato	Tittel	Dok.ID
07.01.2009	Sammensetting av styre i kommunalt kontrollerte selskaper - utdrag av høring.doc	266162

Utrykte dokumenter i saken:

Kommunal- og regionaldepartementets høringsnotat. Høringsfrist: 03.02.2009.

Saksopplysninger:

Departementet skriver i sin innledning til høringsnotatet:

I høringsbrevet foreslås det tatt inn regler i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) om krav til kjønnsbalanse i styrene i kommunalt kontrollerte aksjeselskaper. Det foreslås også å harmonisere ordlyden i kommunelovens kjønnsrepresentasjonsregler for folkevalgte organ, slik at de tilpasser seg ordlyden som ellers er brukt i regelverk som stiller krav til kjønnsbalanse i visse organ.

Lov 19. desember 2003 nr. 120 innførte krav til kjønnsbalansen i styrene i alle allmennaksjeselskaper, statsforetak, statsaksjeselskaper og ulike statlige særlovselskaper.

Loven omfattet ikke aksjeselskaper, heller ikke kommunalt eide aksjeselskaper. For kommunalt eide aksjeselskaper gjelder det i en viss utstrekning krav til kjønnsbalanse i styrene etter kommuneloven §§ 36-37 og 38 a. Forslagene i høringsbrevet innebærer at det for alle aksjeselskaper, uavhengig av hvilken virksomhet de måtte drive, skal gjelde krav om kjønnsbalanse i styret.

Departementet har vurdert om reglene skal gjelde kun for selskap som er 100 % kommunalt eid eller om de også skal komme til anvendelse når kommunene er inne på eiersiden med mindre enn 100 %. Det alternativet som departementet har vurdert er at reglene også skal gjelde for de tilfeller der en eller flere kommuner eier minst 2/3 av aksjene. Ved eierskap av 2/3 av aksjene har kommunen(e) for alle praktiske formål full kontroll over selskapet. Faren for "nedsalg" med et formål å omgå reglene om kjønnsbalanse vil i så fall reduseres betydelig.

Andre aksjeselskaper vil ikke bli berørt av forslaget. Med kommuner forstås i dette høringsbrevet både fylkeskommuner og kommuner.

Departementet sier følgende om kommunen som selvstendig folkevalgt nivå og eier av selskap:

Norske kommuner som organisasjon har i oppgave å levere de tjenester overfor innbyggerne som en rekke særlover pålegger dem. I denne sammenheng opptrer kommunen som et selvstendig folkevalgt nivå underlagt de rammer for organisering og saksbehandling man finner både i særlovene på det enkelte området, og de generelle lovene som kommunelov og forvaltningslov.

I Norge er imidlertid kommunenes oppgaver negativt avgrenset. Det vil si at kommunene står fritt til å ta på seg oppgaver ut over det lovpålagte, med mindre dette er lagt til andre ved lov. Norske kommuner kan derfor organisere og drive ulik virksomhet innenfor det privatrettslige området. For eksempel eier norske kommuner 170 aksjeselskaper som driver med kraftforsyning og 344 aksjeselskaper som driver med eiendomsdrift, se nærmere tabell 3.1.

Det ligger til det alminnelige stat-kommuneforholdet at kommunene innenfor kommunenes kjerneområder som folkevalgt organ og tjenesteyter, kan bli gitt nye eller endrede oppgaver og rammebetingelser. Innenfor det privatrettslige område derimot, som for eksempel eier av et aksjeselskap, opptrer kommunene som autonome enheter på lik linje med et ethvert annet privat rettssubjekt. Gir lovverket kommunene anledning til å organisere en virksomhet som et aksjeselskap, vil det være de alminnelige privatrettslige regler for denne selskapsformen som gjelder for kommunene på lik linje med alle andre eiere av aksjeselskap.

Kommunene forvalter felleskaps midler, uansett om virksomheten er organisert som et eget rettssubjekt eller den foregår i egen organisasjon. Det er derfor naturlig at de tar et særlig samfunnsansvar for likestilling i disse selskapene.

Høringsnotatet tar deretter for seg gjeldende rett med gjennomgang av aksjeselskapsformen i kommunal virksomhet med blant annet generalforsamlingens myndighet, kommunens styringsmuligheter og kommunens ansvar, samt kommunelovens regler om tilsyn og kontroll og den statlige kontrollen. Videre går notatet nærmere inn på ulike regler om kjønnsmessig balanse, slik som

- Kommuneloven §§ 36 – 37 og 38a
- Likestillingsloven § 21
- Interkommunale selskaper
- Styret i ulike typer foretak
- Kontroll av styrets sammensetting
- Internasjonal rett

Notatet gir også en ganske detaljert oversikt over dagens situasjon med tall og fakta om kommunalt eide selskap og balansen mellom kjønnene i styrene for disse. Deretter legges

fram departementets forslag med ikrafttredelse og overgangsbestemmelser, harmonisering av kommuneloven og øvrige lovverk, samt økonomiske og administrative konsekvenser. Departementets forslag m.v. følger som trykt vedlegg til denne saken.

Vurdering:

Kjønnsmessig balanse

På stadig flere områder økes kravet om og forventningen til balanse mellom kjønnene. Slik sett er det naturlig at kommunelovens bestemmelser om balanse mellom kjønnene i folkevalgte organer utvides til også å gjelde aksjeselskaper der kommuner eller fylkeskommuner har eierkontroll.

Kommunalt kontrollerte selskaper

Departementet oppfordrer høringsinstansene til særlig å uttale seg om forslaget bare bør gjelde for heleide kommunale aksjeselskaper, eller om det også bør gjelde for aksjeselskaper hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst to tredjedeler av aksjene i selskapet.

For å unngå fristelsen til et lite nedsalg for å omgå reglene bør ikke grensen settes ved heleide offentlige selskaper. Spørsmålet blir da hvor stor andelen av kommunalt eller fylkeskommunal eierskap som bør gjelde. Departementet argumenterer for at grensen bør settes for selskaper hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen eier minst 2/3 av selskapet. Dette begrunnes blant annet ut fra at med slik eierskap har det offentlige tilnærmet full kontroll over selskapet.

En slik bestemmelse vil bety at regelen om kjønnsmessig balanse i styret vil gjelde for f eks Ålesund parkering AS, men ikke Tafjord Kraft AS. Tafjord Kraft eies av kommunene Norddal, Ørskog og Ålesund, med til sammen 56,89 % av aksjene, og av selskapet BKK med 43,11 %. Dersom bestemmelsen har inneholdt et punkt om både direkte og indirekte eierskap, ville Tafjord Kraft kommet innenfor regelen om 2/3 fordi kommuner og fylke har eierandeler i BKK.

I høringsnotatet legges det vekt på harmonisering mellom ulike lover uten at den nye offentleglova blir nevnt. Offentleglova gjelder også for selvstendige rettssubjekt der, stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har en eierandel som gir mer enn halvparten av stemmene i det øverste organet i rettssubjektet, og selvstendige rettssubjekt der stat, fylkeskommune eller kommune direkte eller indirekte har rett til å velge mer enn halvparten av medlemmene med stemmerett i det øverste organet i rettssubjektet (§ 2 første ledd c og d). Tafjord Kraft AS må med andre ord forholde seg til offentleglova, men vil falle utenfor de foreslåtte bestemmelsene i kommuneloven om kjønnsmessig balanse i selskapets styre.

Etter rådmannens vurdering bør ny § 80 a i kommuneloven få tilsvarende formulering som § 2 første ledd c og d i offentleglova.

Harmonisering av lovverket

Departementets forslag om endringer for kommuneloven §§ 36 nr 2, 37 nr 3 og 38 a nr 3 slik at det oppnås en harmonisering med andre lover bør tiltredes.

Økonomiske, juridiske, driftsmessige eller organisatoriske konsekvenser:

Høringsuttalelsen gir i seg selv ingen slike konsekvenser. Departementet sier følgende om konsekvensene:

Forslaget antas å ha forholdsvis små økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige. Brønnøysundregistrenes legalitetskontroll og håndheving av styresammensetningen vil medføre noe merarbeid. Det vil også påløpe noe merarbeid hos Aksjonærregisteret og SSB for å skaffe til veie grunnlaget for Brønnøysundregistrenes kontroll og håndheving. Forslaget forutsetter at Brønnøysundregistrene, Aksjonærregisteret og SSB blir kompensert økonomisk for sine merutgifter. Disse konsekvensene vil være like enten man velger å la reglen gjelde for de 100% kommunalt eide selskapene, eller de selskapene der kommunene eier 2/3 eller mer.

Det legges også til grunn at forslaget ikke vil ha noe spesielle konsekvenser for de selskapene som vil bli omfattet av regelverket. Ved gjennomføringen av de nye reglene vil det bli behov for visse endringer i styresammensetningen i en del selskap. Etter departementets syn bør dette kunne la seg gjøre uten store problemer i løpet av den perioden som eksisterende kommunalt kontrollerte aksjeselskaper vil ha på seg før de må oppfylle reglene.

Konklusjon:

Kommunen bør slutte seg til forslaget om å endre kommuneloven med å tilføye et nytt kapittel 12 A om representasjon av begge kjønn i styret for kommunalt kontrollerte aksjeselskaper med unntak av § 80 a nr 1. Paragrafen bør få tilsvarende bestemmelse som offentliglova § 2 første ledd c og d. § 80 a nr 1 kan da få f eks slik formulering:

Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder for aksjeselskaper hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen direkte eller indirekte har en eierandel som gir mer enn halvparten av stemmene i det øverste organet i selskapet, og aksjeselskaper hvor kommuner og fylkeskommune direkte eller indirekte har rett til å velge mer enn halvparten av medlemmene med stemmerett i det øverste organet i selskapet.

Kommunen bør også slutte seg til endringene som foreslås for kommuneloven §§ 36 nr 2, 37 nr 3 og 38 a nr 3 slik at det oppnås en harmonisering med andre lover.

Rådmannens innstilling:

1. Ålesund kommune slutter seg til forslaget om å endre kommuneloven med å tilføye et nytt kapittel 12 A om representasjon av begge kjønn i styret for kommunalt kontrollerte aksjeselskaper med unntak av § 80 a nr 1 som bør gjelde de samme aksjeselskaper som kommer inn under bestemmelsene i offentliglova § 2 første ledd c og d. Bestemmelsen kan da f eks få slik ordlyd:

Reglene i aksjeloven § 20-6 om representasjon av begge kjønn i styret gjelder for aksjeselskaper hvor kommuner og fylkeskommuner til sammen direkte eller indirekte har en eierandel som gir mer enn halvparten av stemmene i det øverste organet i selskapet, og aksjeselskaper hvor kommuner og fylkeskommune direkte eller indirekte har rett til å velge mer enn halvparten av medlemmene med stemmerett i det øverste organet i selskapet.

2. Kommunen slutter seg også til endringene som foreslås for kommuneloven §§ 36 nr 2, 37 nr 3 og 38 a nr 3 slik at det oppnås en harmonisering med andre lover

Formannskapetets vedtak

19.01.2009

Ålesund kommune slutter seg ikke til forslaget om å endre kommuneloven med å tilføye et nytt kapittel 12 A om representasjon av begge kjønn i styret for kommunalt kontrollerte aksjeselskaper.

Forslag:

Grethe Hansen (Frp) fremma følgende alternative forslag:

Ålesund kommune slutter seg ikke til forslaget om å endre kommuneloven med å tilføye et nytt kapittel 12 A om representasjon av begge kjønn i styret for kommunalt kontrollerte aksjeselskaper.

Votering:

Alternativ votering:

Rådmannens innstilling
Hansens forslag

6 stemmer
7 stemmer og er vedtatt